

DUVAN

FRANCISKANBRÖDERNA T.O.R.

*Tertius Ordo Regularis Sancti Francisci
de Paenitentia*

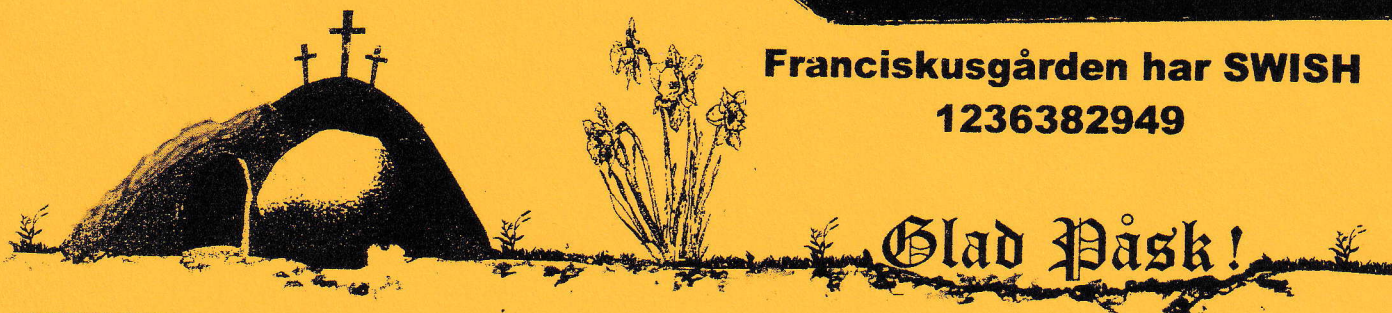
PÅSKTIDEN ... till eftertanke

Som DUVANs läsare förmodligen redan vet, hade den stora franciskanska teologen, den salige Duns Scotus, en annan synpunkt på Jesu Kristi människoblivande (inkarnation) än den helige Thomas av Aquino, som var dominikan, nämligen att Gud hade sänt sin Son in i världen oavsett om människan hade fallit i synd eller ej, och var således inte i behov av frälsning genom dennes lidande och död. Guds eviga plan, vilket är vad "predestination" ytterst handlar om är dock vanskligt eftersom allt hos Gud sker utan någon tidsfördröjning, "time-lapse" mellan Guds vilje-mässiga beslut eller tanke, och dess verkställande, ty Gud vet allting i ett NU.

Tack för gåvor stora stora som små, och för er bön och gemenskap. Och särskilt nu, då vår gamla bil blivit påkörd, som inte var värd mycket förutom för oss då vi nu måste skaffa något annat.

**Franciskusgården har SWISH
1236382949**

Glad Påsk!

Hörnstenen av Guds eviga plan vad gäller skapelsen kallas "Kristusprimatet". *

Guds eviga plan berodde inte på, var inte kontingent på, människans "syndafall". Hans plan från begynnelsen, som fanns före all tid, d.v.s. före den "synliga" skapelsens tid och rum och den "osynliga" skapelsens tid ("aevum"), att Kristus, hans människoblivne Son, i vilken han predestinerade oss och änglarna till evig härlighet hos honom, hade varken med änglarnas eller vårt "syndafall" att göra, utan endast med Guds kärlek som skapare. Däremot rymde Guds eviga plan, också planen på frälsningen från "syndafallet", synden, och döden, ty Gud är allvetande.

Kol. 1:15-19 uttrycker detta.

"Kristus är den osynlige Gudens avbild, den förstfödde i hela skapelse, ty i honom skapades allt i himmelen och på jorden [...]; allt är skapat genom honom och till honom. Han var till innan någonting blev skapat och det är genom honom som allting hålls samman [...] Han är den förstfödde från de döda [...] ty Gud ville att all fullhet skulle bo i honom." (hybrid översättning)

Obs. "den förstfödde i hela skapelsen" är inte en tidsbestämning, för Kristus "var till innan någonting blev skapat". Detta innebär att Kristus är skapelsens huvud – skapelsens "A" och "Ω". Denna text ur Apostel Pauli brev är väldigt viktig, eftersom det visar att Scotus insikt i *Kristusprimatet* inte bara var en produkt av hans djupsinniga logik utan också en uppenbarad sanning. En annan hymn som Paulus citerar har samma stil. (Ef. 1:3-14), och det finns många verser i Nya Testamentet, som också handlar om "den pre-existente Kristus". Ja, alla dessa verser har anknytning till kristendomens teologiska tradition om den "pre-existente Kristus": (Joh. 1:1; Joh. 1:1-2; Joh. 1:15; Joh. 8:58; Joh. 17:5; Joh. 17:24; Hebr. 1:11-12; Hebr. 7:3; 1 Joh. 1:1-2; Upp. 1:17-18; Upp. 2:8; Upp. 22:13) Alla förutom de paulinska hymnerna är hämtade ur nytestamentliga böcker med bakgrund hos Aposteln Johannes förutom två från Hebreerbrevet, men en del menar att Aposteln Paulus också skrev Hebreerbrevet, dock inte de flesta.

*Författaren kan ha använt andra varianter av begreppet "Kristusprimatet" i DUVAN tidigare.

Frågan som aktualiseras är hur Duns Scotus tror att insikt i "Kristusprimatet" kan bidra till vad vi förstår om förlossningen och uppståndelsen.

Om vi nu tar itu med begreppet "förlossningen" först, så kommer vi in på det tekniska engelska begreppet "atonement", vars synonym är "reconciliation" eller på svenska - "försoning". Således är frågan hur Gud och människan kan försonas, då människan har syndat, är behäftad med en ärftlig tendens till synd, och i det nuvarande begår i någon mån "personliga synder"? Hur kan vi förklara att Kristi lidande och död på korset åstadkommer de troendes försoning med Gud och är överlägsen den gottgörelse som kunde vinnas genom de gammaltestamentliga djuroffren? Kristi offer blev framburet endast "en enda gång" på korset, fastän den åter-aktualiseras "gång på gång" i det heliga mässoffret. Vidare, vad är det som offras? Och till vem? Räcker Kristi offer för alla människor eller endast för dem som tror?

Undertecknad anser att många så kallade "atonement" teorier kan knappast uppfattas som filosofisk logik, till exempel "lösen-teorin" från fornkyrkan, som ibland uppfattades så, att denna lösen betalades till djävulen eller den moderna svenska "Kristus-Victor" teorin av Gustav Aulen. Dessa innehåller ett dramatiskt tema som förefaller oss som ett allmänt giltigt ledmotiv, men som inte är filosofisk logik. Ja, även bibliska referenser som "priset på vår frälsning" tycks inte vara filosofisk logik, utan har anknytning till den gammaltestamentliga och allmänmänskliga offerkulten, och övertyger oss p.g.a. att det stämmer med vad människan "känner" alltid och överallt om hur hon skulle kunna bli av med skulden för orätta handlingar, ord eller tankar, eller underlåtelser, inför Gud eller gudarna.

Det är när vi funderar på teorier om "tillfredställelse av Guds rättvisa" eller om "substitutionär förlossning" (ersättnings-förlossning) att vi verkligen kan förstå problemet. Abraham skulle offra sin son Isak på

Moriaberget (1 Mosebok 22:1-14, men Gud hindrade honom. Kunde Gud förlåta orätt endast p.g.a. lydnad? Det är i stort sett vad Thomas av Aquino säger, och det är väl mer eller mindre Katolska Kyrkans vanliga lära – att Kristus har vunnit förlåtelse åt dem som förenats med honom genom tro och det dopet p.g.a. hans lydnad.

Varför invände Duns Scotus mot ett sådant resonemang? Jo, han tänkte på Guds suveräna viljan när han sade på ett ställe att *”även offret av en ängel eller ett helgon skulle kunna förlösa oss om Guds hade velat det”* ty man kan faktiskt inte bevisa, att varken Kristi lidande eller lydnad som människa, har ett obegränsat värde som gottgörelse, tillfredställelse, eller som ersättning. MEN det är självklart att förening Guds Son i hans mystiska kropp, med honom som är både Gud och människa, skänker ett obegränsat värde, vilket är vad Scotus *”Kristusprimat”* syftar till. Således kan man på sätt och vis säga, att Scotus gör Kristi lidande och död till ytterligare en aspekt av Guds inkarnation, ty när han talar om Guds vilja, så syftar han på kärlek, ty *”Gud är kärlek”*.

Av särskilt intresse för oss under *”påsktiden”* är dock att Paulus hymn kallar Kristus *”den förstfödde från de döda”* och Aposteln säger:

”Vi tror på honom som har uppväckt vår Herre Jesus Kristus [...] för vår rättfärdiggörelses skull.” (Rom. 4:25)

Men precis vad har Kristi uppståndelse med vår rättfärdiggörelse, d.v.s. med vår frälsning, att göra? Det kan väl inte bara vara ett bevis på att tro på Jesus Kristus stämmer därför att han har uppstått snarare än att förmultna i graven! Att vi har fått rätt! Nej, i den uppståndne Kristus ser vi målet för vårt varande från skapelsens början. Själen, som inte är material, skall återförenas med kroppen efter döden och den skall *”spiritualiseras”* d.v.s. förhärligas, vilket skall komma alla de troende till del, dock inte de som avvisar Guds kärlek.

Varför åstadkommer uppståndelsen rättfärdiggörelse? Ja, det vore bättre att återge *”rättfärdiggörelse”* här som JB gör i en fotnot som *”aquital”* = *”frikännande”*. Betydelsen kan ej syfta till någon form av *”ersättnings förlossning”*. Den syftar till det nya liv som vi får, då vi förenas i tro med Kristus som äger skapelsen *”primat”* från början – han som är *”den förstfödde från de döda”*, den som förmedlar Guds kärlek till oss, ty han är Gud.

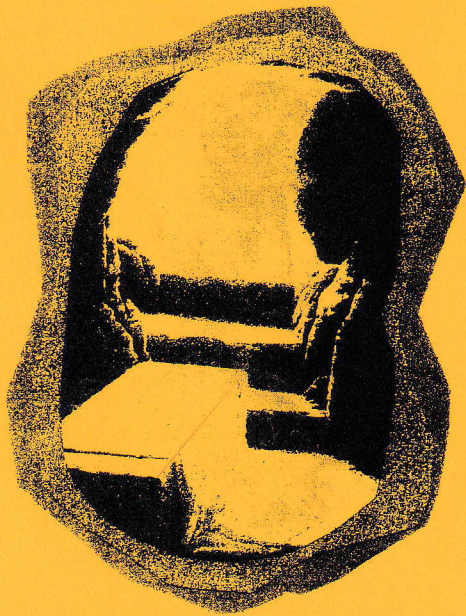

Tro och Förnuft

Det finns kristna människor som tror, att man bör sätta Bibeln och känslor mot logik och vetenskap, men nästan alla Protestanter, som var rädda för filosofi och naturvetenskap vid "reformations-tiden" och spädda på Katolska Kyrkans fruktan för Galileo, som hade fel siffror men insisterade att han hade rätt ändå, är nu överens om att gudomlig uppenbarelse alltid skall kunna förenas med vad forskare kommer fram till – till sist – och att sanningen är en enda. Få menar att Gud är som en tyrann som vill lura oss. Och inga har för sig, som "satanisterna", att den Onde styr hela universum efter sina regler.

Vidare, bland filosofer, logiker, naturvetenskapsmän, forskare, och matematiker finns det inte ont om dem, på högsta nivå, som förstår att "tanken" på Gud är nödvändig om vi skall "tänka" överhuvudtaget. För att ta ett utslitet exempel, Albert Einstein sade att tanken om Gud är en nödvändig tes. En annan man från samma krets, Kurt Göbel, en matematiker, visade att ateism är matematiskt omöjlig genom sitt "Incompleteness Theorem" (= "ofullständighets teorem"), vilket inte är något bevis för kristendom, men väl ett bevis på att varken tro eller uppenbarelse kan avfärdas. Ja, någon har sagt: "Matematik är språket, som Gud skrev vårt universum på." (Peter Marshall, presbyteriansk pastor från den välkända filmen "A Man called Peter"; I think.)

Poängen på den här sidan är att gudomlig uppenbarelse, också den genom Jesus Kristus, och den om hans uppståndelse, och tro på Helig Skrift, och forskning, naturvetenskap, logik, och filosofi inte är oförenliga ting. Det betyder dock inte att vi kommer att veta hela sanningen snart, eller att mänskligheten kommer att göra det innan världen har gått under och förmodligen vi med den.

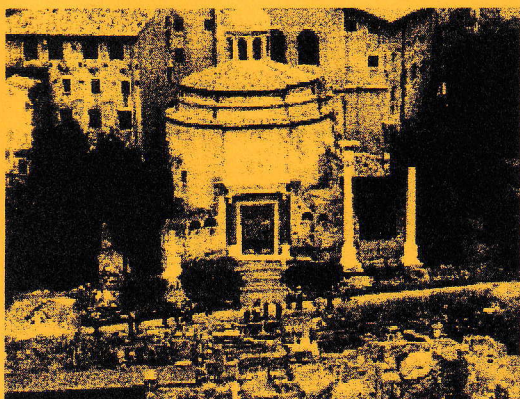

Hälsans Moder

TOR franciskanernas moder-hus i Rom är vid den Heliga Kosmas' och Damianus' Basilika som hyser en mycket gammal ikon, *Madonna della Salute* (**MATER SALUTIS**), som i sin nuvarande form är en bysantinsk ikon som dateras från 1200-talet, vilken målades över en äldre bild från den tid, då Heliga Kosmas' och Damianus' Basilika grundlades av Påven Felix IV (526-530), och har relikver av de syrisk läkare och martyrer Kosmas och Damianus.

Själva martyriet ägde rum år 303 i Syrien. Dessa läkare, som också var tvillingar, avslöjades som kristna på grund av sina många barmhärtighetsgärningar bland de fattiga som inte kunde betala för sig.

Från början hade Mariabilden som blev uppsatt i denna kyrka inte alls något att göra med hälsa eller med helande. Enligt inskriften på den svarta marmorplattan som sitter under bilden, där den är monterad över den övre basilikans högaltare, vilken byggdes ovanpå den ursprungliga basilikan, som så småningom kom att hamna under marknivån, talade Maria till Påven Gregorius den Store genom ikonerna. Gregorius hade som vana haft, att avlägga regelbundna och andäktiga besök i basilikan innan han blev vald till påve. Han hälsade ofta Maria där bilden var uppsatt. Därför frågade Maria: *Gregorius, varför kommer du inte längre för att hälsa mig, som du gjorde tidigare?* Men p.g.a. att det latinska ordet **SALUS** kan betyda både "hälsa", "välfärd" eller "frälsning" och "hälsning", och p.g.a. att kyrkan står i ett kvarter där läkare och apotekare höll till och invigdes till läkar-martyrernas ära, så kom ikonens titel, **MATER SALUTIS**, att anknytas först och främst till *hälsa* snarare än att syfte på Gregorius' vana att hälsa Maria där. Den blev en "nåda-bild" och folk som hoppades på hälsa kunde t.o.m. ligga i Kyrkan även under natten.

Att bedja om Marias, HÄLSANS MODERS förbön under dagens pandemi är självklart.

Du allra renaste jungfru, du som är de sjukas hälsa, syndares tillflykt, de lidandes tröst och förmedlerska av nåd: I min svaghet och modfärdighet bönfaller jag dig idag att skänka mig hjälp ur Guds eget förråd av godhet och barmhärtighet. Jag vågar åkalla dig med det ljuva namnet – Moder. Ja, jag ber dig, Moder, se till min skröplighet och giv mig kroppslig hälsa, att jag må upp-fylla alla mina förpliktelser med livskraft och glädje, och i likhet med dig, tjäna din Son, Jesus Kristus, och så kunna hem-bära tack till dig, som är de sjukas hälsa. Du, vår Fru, som är Hälsans Moder, bed för oss! O Maria, avlad utan arvsynd, bed för oss som tar vår tillflykt till dig!

... hos oss på klostret

**går det äntligen mot vår med raska steg
och det är hög tid att gräva!**

**Klosterkatten Ragnars stora intresse har
dock blivit fågelskådande.**

**På Beda Pontifical College tänker man på
Sverige och sommar och hoppas att landet
bli fritt från allt vad pest heter.**

